

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.2.4.2025

Pani
Lilia Luboniewicz
Prezes Zarządu
Fundacja „Wolność i Demokracja”
ul. Zakopiańska 15
03-934 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

**P/25/085 Działalność Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. świętego
Maksymiliana Marii Kolbego i nadzór uprawnionego organu nad tą działalnością**

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja „Wolność i Demokracja” ¹ , ul. Zakopiańska 15, 03-934 Warszawa.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lilia Luboniewicz, Prezes Zarządu ² , od 23 czerwca 2020 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Uzyskiwanie, realizacja i rozliczenie wsparcia udzielonego przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego na realizację przedsięwzięć wspierających rozwój języka polskiego za granicą.
Okres objęty kontrolą	Lata 2022-2025 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały znaczenie dla przedmiotu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 3 i art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostką przeprowadzającą kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie.
Kontrolerzy	Monika Mazurek-Szczepaniak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LWA/41/2025 z 18 lutego 2025 r. Marta Pietruszewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/35/2025 z 17 lutego 2025 r.

(akta kontroli tom I str. 1-2)

¹ Dalej także: Fundacja bądź Fundacja WiD.

² Dalej także: Prezes bądź Prezes WiD.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Fundacja prawidłowo realizowała, objęte kontrolą, przedsięwzięcia dofinansowane przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. Świętego Maksymiliana Marii Kolbego⁵.

W latach 2023-2024 na realizację 125 projektów Fundacja wydatkowała 26 528,2 tys. zł (97,5%) z 27 200,1 tys. zł przyznanych przez Instytut.

Kontrola prawidłowości realizacji trzech umów zawartych z Instytutem, których łączna kwota dofinansowania wyniosła 1 084,6 tys. zł wykazała, że Fundacja terminowo wykonała przedsięwzięcia. Na realizację projektów wykorzystano 1 082, 5 tys. zł otrzymanych środków (99,8%). Wydatki ponoszono na podstawie dokumentów księgowych, które były opisane zgodnie z wytycznymi Instytutu. Prowadzona w Fundacji ewidencja księgowa umożliwiała identyfikację wydatków poniesionych na realizację projektów. Wysokość kosztów administracyjnych, jakie Fundacja pokrywała ze środków przekazanych przez Instytut, nie przekraczała limitów określonych w umowach.

Sprawozdania końcowe z realizacji przedsięwzięć były sporządzane na podstawie dokumentów źródłowych i ewidencji księgowej oraz terminowo składane do Instytutu. Ponadto Fundacja każdorazowo wywiązywała się z terminowego przedkładania do Instytutu żądanych korekt bądź uzupełniała brakującą dokumentację.

NIK stwierdziła przypadki nieterminowego opłacenia dokumentów księgowych (siedmiu), a także dwukrotnego zwrotu do Instytutu, niewykorzystanej kwoty dotacji w wysokości 642,00 zł. Dodatkowo pierwszy zwrot środków nastąpił z rachunku bankowego, który nie był wskazany w umowie dotacyjnej, jako rachunek przeznaczony dla środków otrzymanych z IRJP. Z uwagi na fakt, że powyższe nie wpłynęło na prawidłowość realizowania dotowanych przedsięwzięć NIK odstąpiła od formułowania nieprawidłowości w tym zakresie. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła rozliczenia w kosztach kwalifikowanych, akcesoriów do laptopów i tabletów oraz tonerów do drukarek na łączną kwotę 8,6 tys. zł, których nie ujęto w ofercie, stanowiącej załącznik do umowy zawartej pomiędzy Instytutem a Fundacją.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej także: Instytut bądź IRJP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR	Uzyskiwanie, realizacja i rozliczenie wsparcia udzielonego przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego na realizację przedsięwzięć wspierających rozwój języka polskiego za granicą
Opis stanu faktycznego	1.1 W latach 2023-2024 Fundacja otrzymała z Instytutu dofinansowanie na realizację 125 przedsięwzięć na łączną kwotę 27 200,1 tys. zł., w tym: – w 2023 r. na realizację 38 przedsięwzięć (32 w trybie otwartego konkursu ofert i sześciu w ramach naboru wniosków prowadzonego w trybie ciągłym⁶) przyznano jej 9 433,5 tys. zł, z czego Fundacja wykorzystwała 97,3% przyznanych środków tj. 9 177,2 tys. zł⁷ ; – w 2024 r. na realizację 87 projektów (82 w trybie otwartego konkursu ofert i pięciu w ramach naboru wniosków prowadzonego w trybie ciągłym⁸) przyznano jej 17 766,6 tys. zł, z czego Fundacja wykorzystwała 97,6% przyznanych środków tj. 17 351,0 tys. zł⁹. Łączna wartość zrealizowanych w latach 2023-2024 projektów, wyniosła 28 116,2 tys. zł, w tym 26 528,2 tys. zł (94,4%) stanowiły środki przekazane przez IRJP. W 2023 r. łączna wartość zrealizowanych projektów wyniosła 10 238,0 tys. zł z czego 9 177,2 tys. zł (89,6%) stanowiło dofinansowanie Instytutu, a w 2024 r. 17 878,2 tys. zł, z czego 17 351,0 tys. zł (97,1%) to środki przekazane przez IRJP. Fundacja otrzymała dofinansowanie m.in. na doposażenie placówek oświatowych, organizację letnich wyjazdów edukacyjnych, wsparcie rozwoju edukacji polskojęzycznej, promocję języka polskiego i kultury polskiej, przyznanie świątecznego bonu dla nauczycieli polonijnych. (akta kontroli tom I str. 32-37) Prezes wyjaśniła, że wzrost liczby realizowanych projektów wynikał m.in. ze zwiększonej liczby beneficjentów, współpracujących z Fundacją; z liczby i zakresu konkursów ogłoszonych przez Instytut w roku 2024; zmian w regulaminie konkursów. (akta kontroli tom I str. 288) Ponadto, w latach 2022-2024, Fundacja otrzymała od innych instytucji i podmiotów dofinansowanie, w łącznej wysokości 71 902,6 tys. zł, na realizację

⁶ Na realizację 32 projektów przyznane dofinansowanie wyniosło 8 730,8 tys. zł, a kwota dofinansowania sześciu projektów wyniosła 702,7 tys. zł.

⁷ Zrezygnowano z realizacji jednego projektu, o przyznanej kwocie dofinansowania w wysokości 22,9 tys. zł, do którego nabór odbywał się w trybie otwartego konkursu ofert oraz dokonano zwrotu jednej dotacji w pełnej kwocie 58,9 tys. zł, na realizację projektu, do którego nabór odbywał się w ramach naboru wniosków prowadzonego w trybie ciągłym. Wykorzystano 8 533,4 tys. zł dofinansowania przyznanego w ramach prowadzonych otwartych konkursów ofert oraz 643,8 tys. zł w ramach naborów prowadzonych w trybie ciągłym.

⁸ Na realizację 82 projektów przyznane dofinansowanie wyniosło 12 105,1 tys. zł, a kwota dofinansowania pięciu projektów wyniosła 5 661,5 tys. zł.

⁹ Zrezygnowano z realizacji sześciu projektów, o przyznanej łącznej kwocie dofinansowania w wysokości 295,1 tys. zł, do których nabór odbywał się w trybie otwartego konkursu ofert. Wykorzystano 11 693,0 tys. zł dofinansowania przyznanego w ramach prowadzonych otwartych konkursów ofert oraz 5 658,0 tys. zł w ramach naborów prowadzonych w trybie ciągłym.

120 (z 220 złożonych ofert) projektów skierowanych do Polonii i Polaków poza granicą, w tym:

- w 2022 r. 43 408,3 tys. zł na realizację 48 (z 60 złożonych ofert) przedsięwzięć;
- w 2023 r. 15 680,0 tys. zł na wykonanie 32 (z 43 złożonych ofert) przedsięwzięć;
- w 2024 r. 12 814,3 tys. zł na realizację 40 (ze 117 złożonych ofert) przedsięwzięć.

(akta kontroli tom I str. 38)

1.2 Badaniem objęto wykonanie trzech umów na realizację następujących przedsięwzięć: *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych uzupełniających w Wielkiej Brytanii*¹⁰ w 2023 r., *Ekspedycja Polska – letnie wyjazdy edukacyjne. Ukraina*¹¹ w 2023 r., *Szkoła Przyszłości. Dopuszczenie placówek na Ukrainie cz. I* w 2024 r.¹², na które Fundacja otrzymała z Instytutu łącznie 1 084,6 tys. zł¹³.

Celem przedsięwzięć była m.in. organizacja spektaklu *Co ze Świątami?*, organizacja turnusów letnich dla dzieci pochodzenia polskiego z Ukrainy oraz dofinansowanie zakupu sprzętu dla placówek oświatowych, na Ukrainie, uczących języka polskiego i w języku polskim. Fundacja przystępując do realizacji przedsięwzięć posiadała doświadczenie w realizacji tego rodzaju projektów.

Warunki realizacji przedsięwzięć, prawa i obowiązki Fundacji, w tym terminy ich realizacji określały umowy zawarte pomiędzy Fundacją a Instytutem, a także m.in. oferty stanowiące załącznik do umowy¹⁴.

W umowach określono, że data rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia stanowi początkową datę kwalifikowalności kosztów i wydatków. Instytut dopuszczał refundację wydatków związanych bezpośrednio z realizacją przedsięwzięcia poniesionych przez Wnioskodawcę¹⁵/Ofereanta¹⁶ przed terminem jego realizacji, nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2023 r. (w przypadku *Wspierania inicjatyw edukacyjnych* i *Ekspedycji Polska*) oraz od dnia 1 stycznia 2024 r. (w przypadku *Szkoły Przyszłości*). Datą końcową kwalifikowalności kosztów i wydatków była data końcowa realizacji przedsięwzięć tj. 31 grudnia 2023 r. (*Wspieranie inicjatyw edukacyjnych* i *Ekspedycja Polska*) oraz 15 grudnia 2024 r. (*Szkoła Przyszłości*). Wykonanie umów miało nastąpić z dniem zaakceptowania przez Instytut sprawozdania końcowego. Fundacja zobowiązywała się do realizacji przedsięwzięcia m.in. w oparciu o postanowienia umowy; wniosek¹⁷/ofertę¹⁸ stanowiący załącznik do umowy; ogłoszenie Dyrektora Instytutu; regulamin.

Wysokość kosztów administracyjnych pokrywanych ze środków przekazanych przez Instytut, w zależności od umowy, nie mogła przekroczyć: 5% lub 10%

¹⁰ Dalej także: *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych*.

¹¹ Dalej także: *Ekspedycja Polska*.

¹² Dalej także: *Szkoła Przyszłości*.

¹³ Na realizację *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych* – 22 270,00 zł, *Ekspedycji Polska* – 850 000,00 zł, *Szkoły Przyszłości* – 212 311,00 zł.

¹⁴ Tj. umowa z 22 grudnia 2023 r. nr C/043/066/2023; umowa nr 20/2023 z 10 lipca 2023 r. oraz aneksy nr 1 i nr 2 do umowy; umowa z 25 listopada 2024 r. nr 13/K5/2024.

¹⁵ W przypadku wniosku złożonego w ramach naboru ciągłego *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych*.

¹⁶ W przypadku oferty złożonej w ramach otwartych konkursów ofert *Ekspedycja Polska* i *Szkoła Przyszłości*.

¹⁷ W przypadku umowy nr C/043066/2023 (*Wspieranie inicjatyw edukacyjnych*).

¹⁸ W przypadku umowy nr 14/K5/2024 (*Szkoła Przyszłości*), 20/2023 (*Ekspedycja Polska*).

całkowitego kosztu realizacji przedsięwzięcia¹⁹ lub 10% całkowitego kosztu udzielonej dotacji²⁰.

(akta kontroli tom I str. 46, 55-57, tom II str. 3-5, tom IV str. 2-5)

Ponadto zapisy każdej z umów przewidywały, że do obowiązków Fundacji należało m.in. prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej otrzymanych środków; opisywanie dokumentów, stanowiących podstawę wydatkowania środków finansowych treścią wskazaną przez Instytut; przeznaczenie środków finansowych wyłącznie na koszty kwalifikowane przedsięwzięcia. Dodatkowo zapisy umowy na realizację przedsięwzięcia *Szkoła Przyszłości* zobowiązywały Fundację do niezwłocznego, nie później niż w terminie 7 dni roboczych, przekazania środków pieniężnych otrzymanych z Instytutu, a należnych beneficjentowi, na właściwy rachunek bankowy beneficjenta i poinformowania o tym Instytutu (§ 8 ust. 1 pkt 1 umowy).

(akta kontroli tom I str. 59, tom II str. 6, tom IV str. 6)

W dwóch umowach Fundacja wykazała wkład własny do realizacji przedsięwzięć. W przypadku realizacji *Wspierania inicjatyw edukacyjnych* Fundacja zobowiązała się do przekazania: innych środków finansowych w wysokości 200,00 zł, wkładu osobowego o wartości 1,5 tys. zł, wkładu rzeczowego o wartości 1,5 tys. zł. Całkowity koszt realizacji przedsięwzięcia stanowił sumę kwot dotacji oraz zadeklarowanych przez Fundację środków i wynosił 25 470,00 zł. Natomiast w przypadku realizacji *Ekspedycji Polska* Fundacja, na realizację przedsięwzięcia, zobowiązała się przekazać środki finansowe w wysokości 1,0 tys. zł oraz wkład osobowy o wartości 56 950,00 zł. Całkowity koszt realizacji przedsięwzięcia stanowił sumę dotacji oraz środków przekazanych przez Fundację i wynosił łącznie 907 950, 00 zł.

(akta kontroli tom I str. 57, tom IV str. 4)

1.3 Wszystkie z analizowanych przedsięwzięć zostały wykonane w terminach przewidzianych w umowach o dofinansowanie. Zorganizowano spektakl *Co ze Świątami?*, doposażono w sprzęt placówki na Ukrainie, a także zorganizowano cztery letnie wyjazdy dla dzieci pochodzenia polskiego z Ukrainy. W zakresie wykonania dwóch przedsięwzięć tj. *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych*²¹ i *Szkoły Przyszłości* Fundacja zawarła umowy z beneficjentami. W przypadku przedsięwzięcia *Szkoła Przyszłości*, Fundacja terminowo przekazała środki finansowe beneficjentom, a także poinformowała o tym fakcie Instytut, co było zgodne z zapisami § 8 ust. 1 pkt 1 umowy podpisanej między Fundacją a IRJP. Na prośbę pięciu beneficjentów środki finansowe zostały przekazane w formie gotówkowej, a Fundacja każdorazowo dysponowała potwierdzeniem ich odbioru przez upoważnione osoby. Instytut, z uwagi na aktualną sytuację

¹⁹ W przypadku przedsięwzięcia *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych* wysokość kosztów administracyjnych nie mogła przekroczyć 5% całkowitego kosztu realizacji przedsięwzięcia, a w przypadku *Ekspedycji Polska* nie mogła przekroczyć 10% całkowitego kosztu realizacji przedsięwzięcia.

²⁰ W przypadku przedsięwzięcia *Szkoła Przyszłości* wysokość kosztów administracyjnych nie mogła przekroczyć 10% całkowitego kosztu dotacji udzielonej na podstawie umowy.

²¹ Którego celem była realizacja spektaklu *Co ze Świątami?*.

panującą na Ukrainie, wyraził zgodę na przekazanie środków w formie gotówkowej.

(akta kontroli tom I str. 46, 127-132, tom II str. 189, 254, tom III str. 24-26, 40-42, 107-109, 123-125, 224-227, 236)

W przypadku każdego z trzech ww. przedsięwzięć Fundacja prowadziła wyodrębnioną ewidencję księgową środków finansowych otrzymanych na podstawie umów z Instytutem, a dowody księgowe stanowiące podstawę wydatkowania środków były opisane zgodnie z wymogami IRJP.

(akta kontroli tom I str. 195-197, 255, tom III str. 208-211, 232-234, tom IV str. 165-170, 203-206)

Środki finansowe, na realizację przedsięwzięcia *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych*, Fundacja otrzymała z Instytutu 28 grudnia 2023 r. (na podstawie umowy podpisanej z IRJP 22 grudnia 2023 r.). Natomiast 19 grudnia 2023 r. zawarła umowę o współpracy z Akademią Języka Polskiego im. gen. Stanisława Maczka przy ECP – oddział w Dalkeith²². Spektakl teatralny *Co ze Świętami?*, którego dotyczyła zawarta umowa, wystawiono 17 grudnia 2023 r., tj. przed przekazaniem środków finansowych na jego realizację. Fundacja przekazała Akademii środki finansowe 22 grudnia 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 127-134, 157, 178-180, 187-191)

Zarząd Fundacji wyjaśnił m.in., że zgodnie z umową podpisaną z Instytutem data rozpoczęcia przedsięwzięcia stanowiła początkową datę kwalifikowalności kosztów i wydatków. Instytut dopuszczał refundację wydatków związanych bezpośrednio z realizacją przedsięwzięcia poniesionych przez Wnioskodawcę przed datą określoną w § 2 umowy, nie wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2023 roku.

W przypadku tego przedsięwzięcia okres jego realizacji został określony od 1 września 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. Ponadto ogłoszenie wyników naboru ukazało się 13 grudnia 2023 r. i było formą promesy, „mechanizmem zapewnienia finansowania”, wskazanego na liście przedsięwzięcia, dlatego Fundacja zawarła umowę z Akademią Języka Polskiego 19 grudnia 2023 r. (przed podpisaniem umowy o wsparcie z Instytutem).

(akta kontroli tom I str. 351-352)

Cztery dowody księgowe²³, ujęte w ewidencji księgowej Fundacji, dokumentujące opłacone w ramach dotacji wydatki²⁴ były związane z realizacją przedsięwzięcia i poniesione w terminie jego realizacji. W ramach 21,0 tys. zł kosztów kwalifikowanych opłacono m.in. transport aktorów, honoraria, wyżywienie, wynajem pomieszczeń i sprzętu. Koszty administracyjne²⁵, poniesione m.in. na usługę księgową i koordynację projektu nie przekroczyły

²² Umowa nr 1/2023/ABC/INED_2 z 19 grudnia 2023 r. Dalej także: Akademia bądź Akademia Języka Polskiego.

²³ Wszystkie, które w ramach realizacji przedsięwzięcia ujęto w ewidencji księgowej.

²⁴ 22,3 tys. zł opłacono ze środków dotacji.

²⁵ Wysokość kosztów administracyjnych wyniosła łącznie 1 270,00 zł tj. usługa księgowa – 150,00 zł, koordynacja projektu – 970,00 zł, opłata za przelew – 1,30 zł; połączenia zagraniczne 148,70 zł.

limitu określonego w § 4 ust. 13 umowy tj. 5% całkowitego kosztu realizacji przedsięwzięcia.

(akta kontroli tom I str. 51-52, 195-196, 203-216)

W zakresie realizacji *Ekspedycji Polska*, Fundacja zorganizowała cztery letnie wyjazdy, w których udział wzięło 260 dzieci.

(akta kontroli tom IV str. 92, 197-202)

Analiza 20 dowodów księgowych dokumentujących poniesione w ramach realizacji przedsięwzięcia wydatki, na łączną kwotę 228 412,28 zł, wykazała, że były one związane z jego realizacją i wykonane w określonych w umowie terminach jego realizacji. Niemniej jednak siedem z nich (o łącznej wartości 14 483,28 zł²⁶) zostało opłaconych po terminach zapłaty, przy czym opóźnienia w płatnościach wynosiły jeden dzień (dwa dowody), dwa dni (jeden dowód), trzy dni (jeden dowód); osiem dni (dwa dowody), 12 dni (jeden dowód).

(akta kontroli tom IV str. 203-206, 400)

Zarząd Fundacji wyjaśnił, że dowody księgowe zostały opłacone po terminach płatności, ponieważ dokumenty do zapłaty były w posiadaniu kierowników obozów, którzy dostarczyli dowody po ich zakończeniu. Dokumenty opłacono niezwłocznie po ich otrzymaniu, zweryfikowaniu i prawidłowym opisanie dokumentów przez koordynatora projektu oraz po uzyskaniu akceptacji kosztu przez osobę zasiadającą w Zarządzie Fundacji. Późniejsze terminy płatności nie wpłynęły w żaden sposób na realizację zadania publicznego, nie skutkowały także naliczeniem odsetek oraz mieściły się w okresie kwalifikowalności kosztów i wydatków.

(akta kontroli tom I str. 358-359)

Z uwagi na fakt, że powyższe nie wpłynęło na prawidłowość realizacji przedsięwzięcia NIK odstąpiła od formułowania nieprawidłowości w tym zakresie.

Koszty administracyjne opłacone ze środków pochodzących z dotacji²⁷ nie przekroczyły limitu określonego w § 4 ust. 14 umowy o wsparcie tj. 10% całkowitego kosztu realizacji przedsięwzięcia.

Zgodnie z § 5 ust. 3, umowy zawartej pomiędzy Fundacją a Instytutem na realizację przedsięwzięcia *Ekspedycja Polska*, koszty administracyjne to koszty niezbędne do prawidłowej realizacji zleconego przedsięwzięcia, których nie

²⁶ Dowody księgowe nr: 23/07/2023 z 30 lipca 2023 r., na łączną kwotę 4 150,00 zł, termin płatności przypadał na 6 sierpnia 2023 r., a dowód został opłacony 8 sierpnia 2023 r.; 2023/220 z 7 sierpnia 2023 r., na łączną kwotę 1,5 tys. zł, termin płatności przypadał na 21 sierpnia 2023 r., a dowód został opłacony 24 sierpnia 2023 r.; 10/S/2023 z 1 września 2023 r., na łączną kwotę 1 853,28 zł, termin płatności przypadał na 4 września 2023 r., a dowód został opłacony 12 września 2023 r.; 135/2023 z 16 sierpnia 2023 r., na łączną kwotę 2,7 tys. zł termin płatności przypadał na 23 sierpnia 2023 r., a dowód został opłacony 4 września 2023 r.; 106/2023 z 20 sierpnia 2023 r., na łączną kwotę 1,6 tys. zł, termin płatności przypadał na 27 sierpnia 2023 r., a dowód księgowy opłacono 4 września 2023 r.; 103/2023 z 16 sierpnia 2023 r., na łączną kwotę 1 080,00 zł, termin płatności przypadał na 23 sierpnia 2023 r., a dowód został opłacony 24 sierpnia 2023 r.; 104/2023 z 16 sierpnia 2023 r., na łączną kwotę 1,6 tys. zł, termin płatności przypadał na 23 sierpnia 2023 r., a dowód opłacono 24 sierpnia 2023 r.

²⁷ Koszty administracyjne w wysokości 89,1 tys. zł.

można przypisać wprost do poszczególnych jego działań, związane z obsługą przedsięwzięcia i zarządzaniem nim.

W ramach kosztów administracyjnych, ze środków przekazanych przez Instytut, Fundacja w części opłaciła koszty związane m.in. z:

- serwisem sprzątającym, za okres od kwietnia do grudnia 2023 r., o wartości 3 364,23 zł (tj. 20,02%)²⁸;
- energii elektrycznej, za okres od kwietnia do sierpnia 2023 r. oraz listopad 2023 r., na kwotę 1 845,01 zł (tj. 19,77%)²⁹
- czynszem, za okres od kwietnia do listopada 2023 r., o wartości 10 528,64 zł (tj. 14,94%)³⁰;
- zimną wodą, odprowadzaniem ścieków, centralnym ogrzewaniem, za okres od kwietnia do listopada 2023 r., na kwotę 715,52 zł (tj. 16,27%)³¹;
- opłatą za gospodarowanie odpadami komunalnymi, za okres od maja do listopada 2023 r., o wartości 104,21 zł (tj. 16,15%)³²;
- materiałami biurowymi, za okres od czerwca do grudnia 2023 r., o wartości 1 347,39 zł (tj. 11,50% kosztów)³³.

Wysokość kosztów administracyjnych, które Fundacja opłaciła ze środków przekazanych przez Instytut, a przed podpisaniem umowy z IRJP (tj. przed 10 lipca 2023 r.) wyniosła 10 293,49 zł i stanowiła 11,5% środków przeznaczonych na opłacenie kosztów administracyjnych.

(akta kontroli tom I str. 361, tom IV str. 4, 171-173, 175)

Zarząd Fundacji wyjaśnił m.in., że koszty administracyjne były niezbędne m.in. do zapewnienia warunków zaplanowania wypoczynku, zawarcia umów z właścicielami bazy kolonijnej, sporządzenia dokumentów merytorycznych, realizacji wymagań formalnych, sporządzenia harmonogramu kolonii, zawarcia umów z kadrą pracującą na tej formie wypoczynku, naboru uczestników. Wskazane działania eksploatowały zasoby rzeczowe biura Fundacji, czyli doprowadzały do zużycia mediów, materiałów biurowych, wody (w konsekwencji opłaty za ścieki), wymuszały sprzątanie (serwis sprzątający). Ponadto z wyjaśnień Zarządu wynika, że poszczególne koszty wiązały się z realizacją przedsięwzięcia w następujący sposób:

- serwis sprzątający pozwalał na realizację powierzonych obowiązków wszystkich osób zaangażowanych w projekt, dbanie o higienę pomieszczeń, w których przebywają pracownicy oraz interesanci (biuro, toaleta, korytarz);
- opłaty eksploatacyjne (zimna woda, odprowadzanie ścieków, centralne ogrzewanie) to koszty niezbędne do prawidłowego funkcjonowania

²⁸ Z ogółem 16 803,15 zł kosztów tego rodzaju.

²⁹ Z ogółem 9 333,75 zł kosztów tego rodzaju.

³⁰ Z ogółem 70 479,76 zł kosztów tego rodzaju.

³¹ Z ogółem 4 398,88 zł kosztów tego rodzaju.

³² Z ogółem 645,40 zł kosztów tego rodzaju.

³³ Z ogółem 11 721,19 zł kosztów tego rodzaju.

biura podczas realizacji projektów (Zarząd, pracownicy, księgowość, Beneficjenci);

- energia elektryczna to koszt niezbędny do prawidłowego realizowania powierzonych działań wszystkich pracowników Fundacji. Podczas realizacji projektu koszt ten umożliwiał pracę przy sprzętach elektronicznych (komputer, drukarka, telefon itp.);
- opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi to naturalny koszt ponoszony w celu prawidłowego prowadzenia biura;
- materiały biurowe są nieodłączną częścią pracy w biurze m.in. prowadzenie dokumentacji obozu, rozliczenie dokumentów kosztowych związanych z projektem, współpraca z kadrą kolonijną, ośrodkami wypoczynkowymi, beneficjentami;
- czynsz wiązał się realizacją działania poprzez spotkania rekrutacyjne do projektu, spotkania z Zarządem w ramach projektu, dostosowanie budżetu, rozliczanie projektu (spotkania z kierownikami, wychowawcami obozów, spotkania z beneficjentami obozów, prawidłowe rozliczenie dotacji, współpraca z działem księgowym), działania bieżące koordynatora w ramach projektu.

(akta kontroli tom I str. 359-361)

Instytut, w trybie art. 29 ustawy o NIK, przekazał informacje z których wynika, że koszty administracyjne to koszty stricte związane z realizacją przedsięwzięcia i służące zabezpieczeniu jego obsługi. Koszty te mają odzwierciedlenie w odniesieniu do realizacji poszczególnych działań. Według Instytutu jest to na przykład zabezpieczenie czynszu za lokal organizacji, w którym to lokalu ma być koordynowane konkretne przedsięwzięcie. Analogiczna sytuacja dotyczy również koordynatora zadania i wypłaty wynagrodzenia za jego pracę w odniesieniu do realizowanych działań w projekcie. Ponadto Instytut poinformował, że mając na względzie potencjalne wątpliwości i trudności w przyporządkowywaniu kosztów administracyjnych do realizowanych działań w roku 2025 zmieniono regulamin konkursów i naboru w odniesieniu do kwalifikowania kosztów administracyjnych powiązanych z zadaniem poprzez wprowadzenie ryczałtu.

Zdaniem Instytutu wyżej wymienione koszty, które Fundacja w części pokryła ze środków przekazanych przez IRJP, należy uznać za kwalifikowane jeżeli były one powiązane z realizacją zadania. Koszty stanowią część kosztów związanych z eksploatacją lokalu w którym to pracuje personel projektu na rzecz realizacji danego projektu i działań w nim zawartych.

(akta kontroli tom I str. 328-329)

W zakresie realizacji przedsięwzięcia *Szkoła Przyszłości. Doposażenie placówek na Ukrainie cz. I*. Fundacja podpisała, 18 listopada 2024 r., dziewięć umów o współpracy z podmiotami przy których funkcjonowały placówki, do których uczęszczały dzieci polskiego pochodzenia³⁴. Zapisy umów przewidywały m.in., że

³⁴ Szkoła Popołudniowa Języka i Kultury Polskiej przy Związku Polaków Ojczyzna, Weekendowa szkoła języka polskiego przy parafii św. Józefa w Niemirowie, Centrum Nauczania Języka Polskiego przy Organizacji Charytatywnej *Karmel*, Polska Szkoła Sobotnio-Niedzielną Konfederacja Polaków Podola, Szkoła sobotnio-niedzielną przy Towarzystwie Kultury Polskiej na Równieższczyźnie, Polska sobotnia szkoła w Kijowie przy Związku Polaków na Ukrainie, Szkoła sobotnio-niedzielną przy Towarzystwie Kultury Polskiej im. św. Jana Pawła II w Rozdilnej, Polska szkoła sobotnio-niedzielną

ich przedmiotem jest ustalenie zasad współpracy przy realizacji doposażenia placówki, w zakres której wchodziło dofinansowanie zakupu m.in. sprzętu biurowego oraz sprzętu komputerowego. Fundacja, jako podmiot odpowiedzialny względem Instytutu, miała realizować działanie w porozumieniu z beneficjentami³⁵, korzystając z ich wsparcia organizacyjnego i merytorycznego przy zachowaniu standardów nadzoru merytorycznego i finansowego nad realizacją zadania.

Beneficjenci mogli pokrywać wyłącznie koszty wymienione w budżecie zadania określającym rodzaje kosztów oraz ich wysokość, a koszty niewymienione w budżecie uznawane były za niekwalifikowane. Jakiegokolwiek ewentualne przesunięcia w zakresie ponoszonych wydatków, a także zmiany w zakresie: rodzaju miary, ceny jednostkowej i liczby jednostek wymagały uprzedniej zgody Fundacji w formie pisemnej, pod rygorem nierozliczenia realizacji działania, którego dotyczyła umowa. W przypadku każdego podmiotu, z którym podpisano umowę o współpracy, termin realizacji działania został ustalony od 1 stycznia 2024 r. do 15 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom II str. 189, 137-139)

Wydatki ponoszone w związku z zakupem sprzętu komputerowego oraz biurowego były dokonywane w terminie realizacji przedsięwzięcia, a liczba zakupionego sprzętu była zgodna z wymogami określonymi w regulaminie otwartego konkursu ofert. Rodzaj pozyskanego sprzętu³⁶ odpowiadał pozycjom wskazanym w *Kosztach realizacji działań 2024* stanowiącym załącznik nr 1 (*Budżet*) do umowy o współpracy między Fundacją i beneficjentami, a przyjęcie każdego z nich na stan zostało potwierdzone przez beneficjentów, odpowiednim protokołem przyjęcia. W przypadku dwóch beneficjentów, tj. Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie oraz Związku Polaków na Ukrainie, ze środków dotacji sfinansowano zakup akcesoriów do laptopów (słuchawki i myszki) oraz tabletów (rysiki), a także tonery do drukarek, których nie ujęto w umowie podpisanej między Fundacją a beneficjentami i ofercie złożonej przez Fundację w ramach otwartego konkursu ofert ogłoszonego przez IRJP. O czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 51, 54-56, 58, 60, 67-70, 213, 214, 217-220, 222-225, 228, tom III str. 35, 135)

Koszty administracyjne³⁷ opłacone ze środków przekazanych przez Instytut nie przekroczyły limitu określonego w § 4 ust. 11 umowy zawartej z IRJP tj. 10% całkowitego kosztu dotacji udzielonej na podstawie umowy. Wysokość kosztów administracyjnych, które Fundacja opłaciła przed podpisaniem umowy

w Zimnej Wodzie, Polska szkoła sobotnio-niedzielną im. I.J. Paderewskiego przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie.

³⁵ Zgodnie ze słownikiem terminów zawartym w § 1 regulaminu otwartego konkursu „*Wsparcie nauczania języka polskiego za granicą poprzez dofinansowanie zakupu podręczników, sprzętu biurowego, sprzętu komputerowego oraz oprogramowania*” – beneficjent to wymieniony przez Oferenta w Ofercie podmiot, który korzysta z udzielonego w ramach konkursu wsparcia, przekazanego przez Instytut za pośrednictwem Oferenta, w formie bezpośredniego dofinansowania lub z innych, wymienionych w Ofercie, pośrednich form wsparcia.

³⁶ Tj. m.in. laptop, tablet, monitor do komputera, laminarka, drukarka, trymer do papieru.

³⁷ W łącznej wysokości 21 201,00 zł poniesiono m.in. na koordynację projektu (17 970,00 zł), obsługę księgową (2,0 tys. zł); tonery do drukarki (300,00 zł); podpis certyfikowany (200,00 zł).

dotacyjnej z Instytutem, wyniosła 823,24 zł (3,9% środków finansowych przeznaczonych na koszty administracyjne).

(akta kontroli tom II str. 4, tom III str. 153)

1.4 Przedsięwzięcia *Szkoła przyszłości*, *Ekspedycja Polska* oraz *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych*, nie były objęte kontrolami ani monitoringiem przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. świętego Maksymiliana Marii Kolbego.

(akta kontroli tom I str. 40, 329-330)

1.5 Fundacja, w terminie 30 dni od zakończenia realizacji projektu/umowy/przedsięwzięcia³⁸ złożyła sprawozdania końcowe. Ponadto zgodnie z zapisami umów każdorazowo wywiązywała się także z obowiązku terminowego przysyłania uzupełnionego sprawozdania, na prośbę Instytutu. Instytut wnosił m.in. o potwierdzenie złożenia sprawozdania przez osobę upoważnioną, przesłanie skanu trzech dokumentów księgowych wraz z opisem i potwierdzeniem dokonania zapłaty, listę uczestników kolonii, uzupełnienie dat zapłaty za przedstawione dokumenty.

We wszystkich trzech przypadkach Instytut zatwierdził sprawozdania z realizacji ww. przedsięwzięć.

(akta kontroli tom I str. 61, 254, tom II str. 8, tom IV str. 7)

W sprawozdaniach końcowych, wydatki, które zostały sfinansowane ze środków przekazanych w ramach dotacji, każdorazowo były wykazywane na podstawie dokumentów księgowych, wprowadzonych do ewidencji księgowej i potwierdzających ich dokonanie.

(akta kontroli tom I str. 168, 195-197, tom II str. 114-120, tom III str. 208-211, tom IV str. 100-150, 165-170)

W przypadku dwóch umów dotacja została wykorzystana w całości. W przedsięwzięciu *Szkoła przyszłości* nie wydatkowano całości środków finansowych przekazanych przez Instytut. Niewykorzystana kwota dotacji w wysokości 2 063,57 zł została zwrócona na rachunek Instytutu, przy czym 642,00 zł dwukrotnie zwrócono na rachunek Instytutu 30 grudnia 2024 r. i 20 stycznia 2025 r., a 1 421,57 zł 13 stycznia 2025 r.³⁹.

30 grudnia 2024 r. zwrot kwoty 642,00 zł nastąpił z rachunku bankowego, który nie był wskazany w umowie dotacyjnej podpisanej z Instytutem, jako rachunek dedykowany środkom otrzymanym z IRJP. Zwrot ww. kwoty wraz z odsetkami w wysokości 14,00 zł, z poprawnego rachunku, nastąpił 20 stycznia 2025 r.

³⁸ W przypadku przedsięwzięcia *Wspieranie inicjatyw edukacyjnych* było to 30 dni od zakończenia realizacji umowy; w przypadku *Ekspedycji Polska* – 30 dni od zakończenia realizacji przedsięwzięcia; w przypadku *Szkoły Przyszłości* – 30 dni od dnia zakończenia realizacji projektu.

³⁹ Wysokość przelewu dokonanego na konto Instytutu wynosiła 1 460,57 zł, w tym 39,00 zł stanowiły odsetki przekazane przez Fundację. Na środki w wysokości 1 421,57 zł składały się kwoty: 1 388,51 zł tj. wydatki niekwalifikowalne (kwota zwrócona przez Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie, po uprzednim przekazaniu przez Fundację informacji o niekwalifikowalności tych wydatków); 3,00 zł tj. niewykorzystana kwota dotacji przez Towarzystwo Kultury Polskiej im. św. Jana Pawła II w Rozdilnej; 0,06 zł tj. niewykorzystana kwota dotacji przez Konfederację Polaków Podola; 30,00 zł tj. koszty administracyjne.

Instytut nie zwrócił Fundacji kwoty 642,00 zł, którą Fundacja dwukrotnie przekazała na konto IRJP.

(akta kontroli tom I str. 45, 356, tom II str. 214-216, 220-221, 225-230, tom III str. 153, 211, 235, 237-238)

W odniesieniu do dwukrotnego zwrotu kwoty 642,00 zł, a także przekazania jej (za pierwszym razem) z rachunku bankowego innego niż wskazany w umowie dotacyjnej Zarząd Fundacji wyjaśnił, że beneficjent (Polska szkoła sobotnio-niedzielną w Zimnej Wodzie) dokonał zwrotu niewykorzystanej dotacji w gotówce, gdyż nie posiadał konta bankowego. Gotówkę należało wpłacić do banku, a bank, w którym prowadzony był rachunek wskazany w umowie, nie prowadził obsługi kasowej. Fundacja miała podpisaną umowę o świadczenie usług konwoju wartości pieniężnych z firmą, która obsługuje wyłącznie jeden (inny) bank. W związku z czym środki zostały przekazane na konto tego banku i w terminie zgodnym z zapisami umowy dokonano zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji na konto IRJP. W wyniku ostrożności, iż przelew wykonany 30 grudnia 2024 r. nie zostanie przez Instytut zidentyfikowany, jako zwrot dotyczący części niewykorzystanej dotacji dotyczący umowy *Szkoła Przyszłości. Dopuszczenie placówek na Ukrainie cz. I* dokonano ponownego zwrotu środków 20 stycznia 2025 r. Z uwagi na charakter księgowości i harmonogram prac księgowych salda wyciągów bankowych weryfikowane były po zakończeniu każdego miesiąca. Pełna weryfikacja rozrachunków z kontrahentami realizowana jest w ramach procedur zamknięcia roku obrotowego. Z uwagi na fakt, iż płatność została zrealizowana w 2025 roku Fundacja wystąpi niezwłocznie do Instytutu o zwrot dwukrotnie zapłaconej kwoty.

(akta kontroli tom I str. 342, 356, 417)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Fundacja rozliczyła, w ramach kosztów kwalifikowanych, 8,6 tys. zł za zakup akcesoriów do laptopów i tabletów oraz tonerów do drukarek, których nie przewidywała ostateczna wersja oferty, stanowiąca załącznik do umowy dotacyjnej⁴⁰, złożona przez Fundację w ramach otwartego konkursu pn. „*Wsparcie nauczania języka polskiego za granicą poprzez dofinansowanie zakupu podręczników, sprzętu biurowego, sprzętu komputerowego oraz oprogramowania*”. Powyższe naruszało § 3 ust. 1 pkt 2 umowy dotacyjnej, zgodnie z którym Oferent (tj. Fundacja) zobowiązuje się do realizacji przedsięwzięcia w oparciu o ofertę. Dodatkowo § 3 ust. 4 umowy zawartej pomiędzy Fundacją a beneficjentem stanowił, że w ramach realizacji działania beneficjent może pokrywać wyłącznie koszty wymienione w budżecie działania określającym rodzaje kosztów oraz ich wysokość, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy, zwanym dalej „budżetem”. Koszty niewymienione w budżecie uznaje się za niekwalifikowane.

Fundacja w złożonej, w ramach otwartego konkursu ofercie, w przypadku Polskiej Szkoły Sobotnio-Niedzielną im. I.J. Paderewskiego przy Żytomierskim Obwodowym Związku Polaków na Ukrainie, przewidywała m.in. zakup 10 sztuk sprzętu komputerowego oraz 2 sztuk sprzętu wielofunkcyjnego (drukarka /skaner). Dofinansowanie, przyznane przez Instytut, na zakup sprzętu

⁴⁰ Umowa nr 13/K5/2024 podpisana 25 listopada 2024 r. między Fundacją a Instytutem.

komputerowego wyniosło 50,0 tys. zł, a na zakup sprzętu wielofunkcyjnego 10 550,00 zł. Tożsame kwoty dofinansowania zostały ujęte w budżecie działania, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy podpisanej między Fundacją a Żytomierskim Obwodowym Związkiem Polaków na Ukrainie. Otrzymane w ramach dotacji środki wydatkowano na zakup:

- 10 laptopów, których łączna kwota zakupu wyniosła 47 241,98 zł, a ze środków dotacyjnych opłacono 45 194,98 zł;
- pięciu par słuchawek, których kwota zakupu wyniosła 3 852,94 zł i w całości została opłacona ze środków dotacyjnych;
- czterech myszek do laptopów, których kwota zakupu wyniosła 1 214,64 zł., a ze środków dotacyjnych opłacono 952,08 zł;
- dwóch drukarek, których kwota zakupu wyniosła 6 298,97 zł i w całości została opłacona ze środków dotacyjnych;
- siedmiu tonerów, których kwota zakupu wyniosła 3 579,54 zł i w całości została opłacona ze środków dotacyjnych.

W ofercie Fundacja przewidziała w przypadku Polskiej Sobotniej Szkoły w Kijowie przy Związku Polaków na Ukrainie, zakup m.in. pięciu tabletów. Dofinansowanie przyznane na ten cel przez Instytut wyniosło 12,5 tys. zł. Tożsamą kwotę dofinansowania przewidziano także w budżecie działania, stanowiącym załącznik nr 1 do umowy podpisanej między Fundacją a Związkiem Polaków na Ukrainie. Otrzymane środki finansowe wydatkowano na zakup:

- pięciu tabletów, których kwota zakupu wyniosła 12 254,41 zł i w całości została opłacona ze środków dotacyjnych;
- dwóch rysików do tabletów, których kwota zakupu wyniosła 274,31 zł., a ze środków dotacyjnych opłacono 245,59 zł.

(akta kontroli tom II str. 51, 54-60, 67-70, 99-102, 108-111, 115-118, 223, 228, tom III str. 35, 46, 88-89, 135, 142, 145-152)

Zarząd Fundacji wyjaśnił m.in, że oferta odzwierciedlała wnioski otrzymane od lokalnych beneficjentów. Przedłożone przez beneficjentów zapotrzebowanie nie obejmowało pozycji takich jak słuchawki, myszki, tonery czy rysiki. Fundacja mając na celu zapewnienie pełnej funkcjonalności zakupionego sprzętu i realizując obowiązek efektywnego wykorzystania środków, dopuściła możliwość zakupu uzupełniających komponentów peryferyjnych, mieszczących się w zatwierdzonym budżecie zadania. Zakupione akcesoria komputerowe stanowiły integralną część wyposażenia i umożliwiały pełne wykorzystanie zakupionych urządzeń (np. tabletów, drukarek). Zakup mieścił się w ramach przewidzianych pozycji budżetowych wskazanych w ofercie, jako akcesoria immanentnie związane z funkcjonowaniem zakupionego sprzętu komputerowego i drukującego. Wskazane wydatki zostały ujęte w ramach zatwierdzonych kategorii kosztów, jako elementy komplementarne wobec zgłoszonego zapotrzebowania i nie stanowiły wyjścia poza przyznany zakres finansowania.

Zakup akcesoriów komputerowych był związany z rozumieniem sprzętu jako funkcjonalnych zestawów dających w pełni możliwość pracy nauczycielom i uczniom. Powiązanie komputera z myszami i słuchawkami wynikało z przekonania, że zakup powinien być w pełni funkcjonalny tj. gotowy do pracy w warunkach szkolnych. Przez „sztukę komputera lub laptopa” rozumiano zestaw sprzętowy pozwalający na efektywne działanie w określonych

warunkach. Przy doborze akcesoriów kierowano się przeświadczeniem, że mogą to być wyłącznie akcesoria bezpośrednio związane z obsługą jednostki komputerowej (czyli podstawowy manipulator – myszka komputerowa oraz słuchawki, jako urządzenie pozwalające na indywidualny odbiór dźwięku w warunkach klasowych), a nie peryferia takie jak np. skaner czy drukarka. Dlatego też w ofercie posłużono się sformułowaniem „sprzęt komputerowy” stacjonarny lub/i laptop”. Zasadność dążenia do uzyskania przez zakupiony sprzęt pełnej operatywności potwierdzają m.in. pod tym właśnie kątem przeprowadzane przez IRJP kontrole u beneficjentów. Konkurs *„Wsparcie nauczania języka polskiego za granicą poprzez dofinansowanie zakupu podręczników, sprzętu biurowego, sprzętu komputerowego oraz oprogramowania”* był drugą edycją konkursu skierowanego na doposażenie placówek w tego typu sprzęt. Pierwsza edycja konkursu, sposób realizacji zadań i akceptacji sprawozdań dopuszczał rozliczenia akcesoriów jako elementów bez których sprzęt komputerowy nie może spełniać swoich wszystkich funkcjonalności z uwzględnieniem ważnej zasady – zasady dostępności. Sprzęt komputerowy był rozumiany jako kompletny zestaw: monitor, jednostka centralna, akcesoria (mysz, klawiatura, słuchawki, kamera). Nie zwracano się do Instytutu o wytyczne czy wyjaśnienia. Jeden z projektów dotyczący doposażenia podlegał źródłowej kontroli ze strony IRJP w marcu-kwietniu 2024 roku i Instytut nie zgłaszał żadnych uwag ani zastrzeżeń, czy też nieprawidłowości. Ponadto taka interpretacja jest stosowana w wielu konkursach i programach dotacyjnych, a dodatkowym potwierdzeniem zastosowanej interpretacji jest ujmowanie w aktywach zestawu komputerowego, jako jednej jednostki.

Zakup tonerów podyktowany był potrzebą nadania pełnej użyteczności drukarkom. Bez nich drukarki nie spełniałyby swojej funkcji, koszt zakupu tonera nie byłby możliwy do pokrycia przez beneficjenta, sprzęt byłby bezużyteczny, a pomoc nieefektywna.

Tablety spełniają swoją funkcję edukacyjną m.in. dzięki rysikom. Informacje dotyczące zakupu akcesoriów i sprzętu została przedstawiona w sprawozdaniu końcowym złożonym do Instytutu, które zaakceptował IRJP.

(akta kontroli tom I str. 352-354, 408-409)

W odniesieniu do powyższych wyjaśnień NIK zwraca uwagę, że zapisy regulaminu otwartego konkursu ofert *„Wsparcie nauczania języka polskiego za granicą poprzez dofinansowanie zakupu podręczników, sprzętu biurowego, sprzętu komputerowego oraz oprogramowania”* nie wymieniały możliwości zakupu akcesoriów komputerowych bądź materiałów eksploatacyjnych do drukarek. Zapisy § 3 ust. 2 stanowiły, że *planowana wysokość dofinansowania powinna zakładać zakup nie więcej niż jednej sztuki sprzętu komputerowego (komputer, laptop, tablet) z oprogramowaniem służącego do nauki lub zarządzania placówką edukacyjną na każdą dziesiątkę uczniów danej szkoły*, a § 6 ust. 5 pkt b wskazywał, że jednym z kryteriów kosztów kwalifikowalnych jest ich *niezbędność do realizacji oferty i osiągnięcia jej rezultatów (muszą być uprzednio wykazane w ofercie)*. Zakup akcesoriów komputerowych nie został przewidziany w ofercie, którą Fundacja złożyła w ramach ww. otwartego konkursu ofert i którą zaakceptował Instytut, a zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 2 umowy zawartej między Fundacją a Instytutem, Oferent (tj. Fundacja) zobowiązywał się do realizacji przedsięwzięcia w oparciu o ofertę. Powyższe akcesoria nie zostały także wymienione w budżecie działania, który określał rodzaje kosztów oraz ich wysokość, jakie beneficjent mógł

pokrywać w ramach przekazanych środków i który stanowił załącznik nr 1 do umowy zawieranej między Fundacją a beneficjentem. Zapis § 3 ust. 4 umowy stanowił, że koszty niewymienione w budżecie uznaje się za niekwalifikowane.

Dodatkowo NIK wskazuje, że z informacji przekazanych przez Instytut tj. podmiot dotujący, wynika m.in. że jeśli w ofercie wskazano koszty urządzeń peryferyjnych typu myszka, tonery, a koszty te nie były kwestionowane na okoliczność oceny eksperckiej możliwe były zakupy tychże urządzeń. Natomiast w przypadku, gdy koszty te nie zostały enumeratywnie wymienione w budżecie oferty, a oferent uzyskując oszczędności w wyniku zakupów samodzielnie i samowolnie zdecydował o ich zakupie stanowi to koszt niekwalifikowany i doszło w ten sposób do samowolnego dysponowania dotacją publiczną.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek	Rozliczanie kosztów przedsięwzięć zgodnie z ofertą załączoną do umowy przyznającej dofinansowanie.
---------	--

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje <i>prawo zgłoszenia</i> na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.
--------------------------------	--

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosku	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.
---	--

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 18 czerwca 2025 r.

Kontroler

Marta Pietruszewska

główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Warszawie

Dyrektor

z up. Wiesława Bronisz

p.o. Wicedyrektor Delegatury

/-/